

«Հայաստանի արտահանման ապահովագրական
գործակալություն» ապահովագրական փակ
բաժնետիրական ընկերություն

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՈՎ
31 դեկտեմբեր 2023թ.

ԵՐԵՎԱՆ 2023

	Բովանդակություն	
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն		3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն		6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն		7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն		8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն		10
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ		12

07.03.2024
N 012401

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

«Բնքեր Փղյի Արմենիա» ՓԲԸ
Ֆինավոր տնօրեն
Վ. Վերզյան

ԱՆԿԱՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

*«Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն»
Ապահովագրական փակ բաժնետիրական ընկերության Բաժնետերերին*

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» Ապահովագրական ՓԲԸ (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև հաշվապահական քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերության՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրարեղի՝ ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Հանգամանքի լուսաբանում

Ընկերության 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, որը 2023 թվականի մարտի 28-ին տրված եզրակացությամբ արտահայտել է չձևափոխված կարծիք:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-երի համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք գերծ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, անընդհատ գործելուն առնչվող հարցերը բացահայտելու, ինչպես նաև գործունեության անընդհատության ենթադրության վրա հիմնված հաշվառում վարելու համար, քանի դեռ ղեկավարությունը չի նախատեսում լուծարել Ընկերությունը կամ դադարեցնել դրա գործունեությունը կամ չունի իրատեսական այլընտրանք, բացի նշվածները:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձինք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիքներ՝ խարդախությունների կամ սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից գերծ լինելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել աուդիտորի եզրակացություն, որը կներառի մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր աստիճանի հավաստիացում է, սակայն այն երաշխիք չի հանդիսանում, որ ԱՄՍ համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այդպիսիք կան: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե ակնկալվում է, որ դրանք առանձին-առանձին՝ կամ միասին վերցրած կարող են ազդել այս ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ դրանց հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համապատասխան իրականացվող աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն ամբողջ աուդիտի ընթացքում: Բացի այդ, մենք.

- Բացահայտում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին ուղղված աուդիտորական ընթացակարգեր և ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության արդյունք հանդիսացող էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, փաստաթղթերի կեղծում, միտումնավոր բացթողումներ, կեղծ հայտարարությունների տրամադրում կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Պատկերացում ենք կազմում աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության վերաբերյալ, որպեսզի մշակենք համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

ADVISORY · ASSURANCE · ACCOUNTING · TAX

Baker Tilly Armenia CJSC is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

- Գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճությունը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների հիման վրա հետևություն ենք անում, թե արդյոք առկա է իրադարձությունների կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Հնկերության անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք գալիս ենք եզրահանգման, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ եթե նման բացահայտումները պատշաճ կերպով ներկայացված չեն, մենք պետք է ձևափոխենք կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա իրադարձությունները կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ Հնկերությունը կորցնի իր անընդհատ գործելու կարողությունը:
- Գնահատում ենք ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այն ձևով, որն ապահովում է ճշմարիտ ներկայացումը:
- Ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Հնկերության ֆինանսական տեղեկատվության կամ գործունեության վերաբերյալ ֆինանսական հաշվետվությունների մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատվություն ենք կրում աուդիտորական աշխատանքների ուղղորդման, վերահսկման ու կատարման համար: Մենք լիովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցվում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հետ աուդիտի պլանավորած շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված էական թերացումների վերաբերյալ, որոնք ներառում են աուդիտի ընթացքում մեր կողմից բացահայտված ներքին վերահսկողության կարևոր թերությունները:

Աուդիտոր
Մ. Մկրտչյան

07.03.2024թ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
31 դեկտեմբերի 2023թ-ի դրությամբ

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ. (վերաներկայացված)
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ	7	22,937	198,002
Ավանդներ Բանկերում	8	460,897	302,039
Ներդրումային արժեթղթեր	9	2,112,637	2,009,998
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	10	36,812	-
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	11	53,763	2,325,372
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	12	12,954	12,923
Շահութահարկի գծով կանխավճար		-	11,545
Այլ ակտիվներ		3,974	2,911
Ընդամենը՝ ակտիվներ		2,703,974	4,862,790
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
Պարտավորություններ			
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	10	95,259	2,504,502
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	11	35,607	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	18	4,805	10,116
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		33,722	-
Այլ պարտավորություններ	13	28,506	15,594
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		197,899	2,530,212
<i>Սեփական կապիտալ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	14	1,500,000	1,500,000
Գլխավոր պահուստ		700,000	700,000
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի գծով վերագնահատման պահուստ		26,558	20,883
Զբաղիված շահույթ		279,517	111,695
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		2,506,075	2,332,578
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		2,703,974	4,862,790

Արտակ Միրզոյան
Գործադիր տնօրեն

07.03.2024թ.

ԾԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ ԵՎ ԱՅՈՒ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2023թ.	2022թ. (վերաներկայացված)
Ապահովագրավճարների գծով համախառն հասույթ	15	153,833	247,689
Ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսեր	15	2,384,214	(2,461,876)
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով գուտ ծախսեր	15	(2,331,770)	2,120,531
<i>Ապահովագրական գործունեության արդյունքներ</i>		<i>206,277</i>	<i>(93,656)</i>
Զուտ ֆինանսական եկամուտ	16	258,913	247,323
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(175,211)	(132,757)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն և ոչ նյութական ատիվների ամորտիզացիա		(9,838)	(10,438)
Այլ ծախսեր	17	(89,188)	(51,776)
Արտարժույթային փոխարկումներից գուտ ծախս		3,996	(12,534)
<i>Շահույթ/(վնաս) նախքան շահութահարկով հարկումը</i>		<i>194,949</i>	<i>(53,838)</i>
Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում	18	(27,127)	1,671
<i>Տարվա շահույթ/(վնաս)</i>		<i>167,822</i>	<i>(52,167)</i>
<i>Հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		6,920	(17,350)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(1,246)	3,123
<i>Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո</i>		<i>5,674</i>	<i>(14,227)</i>
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		173,496	(66,394)

ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ		Ներդրումային արժեթղթերի գծով	Զբաղյալ շահույթ	Ընդամենը
	Գլխավոր պահուստ	վերագնահատ ման պահուստ			
Հաշվեկշիռը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,500,000	700,000	35,110	231,685	2,466,795
Շահաբաժիններ	-	-	-	(60,983)	(60,983)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	-	(60,983)	(60,983)
Տարվա ծախս	-	-	-	(42,590)	(42,590)
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>					
Վաճառքի համար մատճելի ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	-	(17,350)	-	(17,350)
Վերադասակարգվող հոդվածների վերաբերող շահութահարկ	-	-	3,123	-	3,123
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(14,227)	(42,590)	(56,817)
Հաշվեկշիռը 2022թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ	1,500,000	700,000	20,883	128,112	2,348,995
ՖՀՄՄ17-ի կիրառման ազդեցությունը	-	-	-	(16,417)	(16,417)
Հաշվեկշիռը 2022թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ (վերաներկայացված)	1,500,000	700,000	20,883	111,695	2,332,578
Տարվա շահույթ	-	-	-	167,822	167,822
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>					
Վաճառքի համար մատճելի ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	-	6,920	-	6,920
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	-	-	(1,245)	-	(1,245)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	5,675	167,822	173,497
Հաշվեկշիռը 2023թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ	1,500,000	700,000	26,558	279,517	2,506,075

**«Հայաստանի արտահանման
ապահովագրական գործակալություն» ԱՓԲԸ**

*Ֆինանսական հաշվետվություններ
31 դեկտեմբեր 2023թ.*

**ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

Հազար ՀՀ դրամ	2023թ.	2022թ.
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր</i>		
Ապահովագրության գծով ստացված ապահովագրավճարներ	197,978	199,203
Վերաապահովագրության գծով վճարված ապահովագրավճարներ	(120,543)	(146,530)
Վճարված հատուցումներ	(102,596)	(112,132)
Վերաապահովագրողներից ստացված գումարներ հատուցումների մասով	92,363	(51,107)
Մուրրոգացիայի հետևանքով առաջացած պահանջներից գուտ մուտքեր	200	45,916
Ստացված տոկոսներ	244,721	270,653
Վճարված տոկոսներ	-	(11,057)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(170,618)	(139,103)
Այլ եկամուտներ	124	2,685
Այլ ծախսեր	(42,679)	(60,213)
Հարկերի վճարում, բացառությամբ շահութահարկի	(956)	(1,403)
Ջուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից միևնույն շահութահարկը	97,994	(3,088)
Վճարված շահութահարկը	-	(20,578)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) գուտ դրամական միջոցներ	97,994	(23,666)
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր</i>		
Ներդրում բանկային ավանդներում	(353,298)	(450,000)
Բանկային ավանդներից մուտքեր	203,174	2,129,978
Ներդրումային արժեթղթերի մարում/(ձեռքբերում)	(112,459)	(1,134,748)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(10,258)	(7,551)
Ներդրումային գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ	(272,841)	537,679
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական հոսքեր</i>		
Շահարժիհների վճարում	-	(60,983)
Բանկերի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի մարում	-	(372,000)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ	-	(432,983)
Դրամական միջոցների գուտ աճ	(174,847)	81,030
Դրամական միջոցներ տարեսկզբի դրությամբ	198,002	119,711
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(218)	(2,739)
Դրամական միջոցներ տարեվերջի դրությամբ (Մանրթ. 6)	22,937	198,002

1-25 ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» Ապահովագրական ՓԲԸ (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ 2013թ. ին արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական քաղաքականության շրջանակներում: Այն նպատակ ունի արտահանողներին տրամադրել ապահովագրություն՝ մատակարարված ապրանքի և մատուցված ծառայության դիմաց օտարերկրյա գնորդի կողմից չվճարման հետևանքով կրած ֆինանսական վնասները մեղմելու, փոքր և միջին ձեռնարկություններին մատչելի և հասանելի ֆինանսական ռեսուրսների տրամադրելու, ինչպես նաև արտահանման առևտրային ռիսկերի ապահովագրության մասնավոր շուկայի զարգացմանը նպաստելու համար:

Ընկերության միակ բաժնետեր է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետությունը: Պետական սեփականություն հանդիսացող բաժնետոմսերի կառավարման լիազորությունը վերապահվում է ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությանը: Ընկերությունը ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից գրանցվել է 2013թ. նոյեմբերի 27-ին, N0011 արտոնագրային համարով:

Ընկերությանը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից տրամադրվել է վարկի ապահովագրության դասով գործելու արտոնագիր՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում:

2013թ., իր հիմնադրումից հետո Ընկերությունը մշակել և շարունակում է մշակել իր ապահովագրական ծառայությունն ապահովագրական շուկայում: 2015թ. Ընկերությունը առաջին անգամ թողարկել է իր ապահովագրական ծառայությունը՝ արտահանողներին առաջարկելով օտարերկրյա գնորդների կողմից վճարման պարտավորությունների չկատարման ռիսկի ապահովագրություն: Ընկերությունը շարունակում է զարգացնել իր ապահովագրական ծառայությունների շրջանակը՝ համահունչ իր ռազմավարական առաջնահերթությունների և նպատակների:

Ընկերության գլխավոր գրասենյակը գտնվում է ՀՀ-ի Երևան քաղաքում՝ 0010, Միեր Մկրտչյան 5, Բ մասնաշենք, 9-րդ հարկ, 926-930 սենյակներ հասցեում:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության աշխատակիցների ընդհանուր թվաքանակը 25-ն էր (2022թ.՝ 23):

2. Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում, և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

2022թ. փետրվարից շարունակվող ռուս-ուկրաինական պատերազմը էական ազդեցություն է ունեցել ինչպես հակամարտող երկրների, այնպես էլ համաշխարհային տնտեսության վրա: Շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ հայտարարել են Ռուսաստանի՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, Ռուսաստանի ազգային վերաապահովագրական ընկերության, այլ կազմակերպությունների և սեփականների դեմ տնտեսական խիստ պատժամիջոցների մասին:

Պատերազմը դեռ շարունակվում է, բայց արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և այլ երկրներում:

Ուկրաինիան և Ռուսաստանը հանդիսանում են Հայաստանի կարևոր առևտրային գործընկերներ, և Հայաստանի գործարար միջավայրը անմասն չի մնացել այս ազդեցությունից:

Ընկերության ապահովագրական պորտֆելը կենտրոնացված է դեպի Ռուսաստանի Դաշնություն ապրանքների արտահանման ուղղությամբ, 2023թ-ին Ընկերության կողմից ապահովագրված արտահանման պայմանագրերի 41 տոկոսն ուղղվել է դեպի Ռուսաստանի Դաշնություն (2022թ- ին՝ 84 տոկոս) (Ծանոթագրություն 26.1):

Ընկերության միակ վերաապահովագրող ընկերությունը (Swiss RE) 2023թ հունվարի 1-ից հրաժարվել է վերաապահովագրել դեպի Ռուսաստան արտահանման պայմանագրերը: 2023թ.-ի ընթացքում Ընկերությունը պայմանագիր է կնքել հայաստանյան ապահովագրական ընկերության «Լիգա Ինշուրանս» ԱՓԲԸ-ի հետ Ռուսաստանյան և Բելառուսական գնորդ ընկերությունների չվճարման ռիսկից ապահովագրելու համար:

Ռազմական գործողությունները դեռ չեն դադարել և պատժամիջոցների ցանկը շարունակաբար փոփոխվում և ընդլայնվում է, ուստի անհնար է արժանահավատորեն գնահատել դրա վերջնական ազդեցությունը ինչպես Հայաստանի գործարար միջավայրի, այնպես էլ ընկերության գործունեության վրա:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ընկերության ղեկավարությունը, շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Ընկերության գործունեության վրա կարող են տարբերվել Ընկերության ղեկավարության ներկա սպասումներից:

3. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում ընկերությունը առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր».
- Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ)
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ)
- Միջազգային հարկային բարեփոխումներ. Երկրորդ բաղադրիչի օրինակելի կանոններ (ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ):

3.5 Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել:

Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը: Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

2014թ. հուլիսին Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը (ՀՀՄՍԽ) թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ի («Ֆինանսական գործիքներ») վերջնական տարբերակը: ՖՀՄՍ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ նախապես կիրառելու թույլտվությամբ: Այն փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին («Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»):

2017թ. հոկտեմբերին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է Բացասական փոխհատուցմամբ կանխավճարի առանձնահատկությունները (ՖՀՄՍ 9 փոփոխություններ): Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ նախապես կիրառելու թույլտվությամբ:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգում

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման նոր մոտեցում, որը արտացոլում է այդ ակտիվների կառավարման համար օգտագործվող բիզնես մոդելը և դրանց հետ կապված դրամական միջոցների հոսքերի առանձնահատկությունները:

ՖՀՄՍ 9-ը ֆինանսական ակտիվների համար ներառում է երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են վերը նշված դասերից մեկում: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառմամբ դադարեցվում են ՀՀՄՍ 39-ով սահմանվող՝ մինչև մարման ժամկետը պահվող, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի և իրական արժեքով շահույթ կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների դասակարգումները:

ՖՀՄՍ 9-ը հիմնականում պահպանում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման համար ՀՀՄՍ 39-ի ներկա պահանջները:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ի «կրած կորուստների» մոդելը՝ ապագայի վրա հիմնված «ակնկալվող պարտքային կորուստների» մոդելով: Նոր արժեզրկման մոդելի կիրառումը Ընկերությունից կպահանջի զգալի մասնագիտական դատողություններ, թե ինչպես են տնտեսական գործոնների փոփոխություններն ազդում հավանականությամբ կշռված ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

Ընկերությունը ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ կճանաչի ստորև նշված այն ֆինանսական գործիքների գծով, որոնք չեն հանդիսանում իրական արժեքով շահույթի և վնասի միջոցով հաշվառվող:

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջները բարդ են և կպահանջեն ղեկավարության դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, հատկապես հետևյալ ոլորտներում.

- գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էական է աճել,
- ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մեջ կանխատեսվող մակրոտնտեսական տեղեկատվության բնօրինակում,
- պարտագանգման սահմանում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման հիմնական մուտքային տարրերն են հանդիսանալու հետևյալ փոփոխականները.

- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականություն (PD),
- կորուստ պարտագանգման դեպքում (LGD),
- պարտքի գումար պարտագանգման պահին (EAD):

Ընկերությունը այս ցուցանիշները կստանա արտաքին և ներքին վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից, որոնք օգտագործվում են կարգավորող մոդելներում: Կանխատեսվող տեղեկատվությունը արտացոլելու համար դրանք կճշգրտվեն:

ՖՀՄՍ 9-ի ուժի մեջ մտնելու հետ կապված Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ամենաեական ազդեցությունն ունենալվում է, որ կլինի արժեզրկման նոր պահանջների հետևանքով: ՖՀՄՍ 9-ի նոր արժեզրկման մոդելի կիրառումը կհանգեցնի ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկումից կորուստների ավելացմանը և փոփոխականությանը:

Անցումային դրույթներ

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները կկիրառվեն հետադարձ, որպեսզի համապատասխանեն ՖՀՄՍ 17-ի անցումային դրույթներին: ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունները ճանաչվելու են 2022թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ չբաշխված շահույթում, իսկ 2022թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հաշվետվությունները վերաներկայացվելու են:

ՖՀՄՍ 17, Ապահովագրության պայմանագրեր

ՖՀՄՍ 17-ր («Ապահովագրության պայմանագրեր») լույս է տեսել 2017թ. մայիսի 18-ին և ուժի մեջ է մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ-ի 17-ը փոխարինում է ՖՀՄՍ 4-ին, որը թույլ է տալիս կազմակերպություններին ապահովագրական պայմանագրերի համար կիրառել հաշվապահական հաշվառման առկա փորձը: ՖՀՄՍ-ի 17-ը սկզբունքների վրա հիմնված միակ ստանդարտն է, որը կիրառվում է ապահովագրողի կողմից պահվող բոլոր տեսակի ապահովագրության պայմանագրերի, ներառյալ վերաապահովագրության պայմանագրերի հաշվապահական հաշվառման համար:

Հաշվապահական հաշվառման այս նոր ստանդարտն ընդգրկում է բոլոր տեսակի ապահովագրական պայմանագրերի ճանաչումն ու չափումը, ներկայացումը և բացահայտումը՝ անկախ դրանք թողարկող կազմակերպության տեսակից: ՖՀՄՍ 17-ի ընդհանուր նպատակն է ապահովել ապահովագրական գործունեության հետ կապված եկամուտների և ծախսերի թափանցիկությունը, ժամանակին և թափանցիկ կերպով արտացոլել տնտեսական փոփոխությունների ազդեցությունը և ավելի շատ տեղեկատվություն տրամադրել ապահովագրական գործունեության ընթացիկ և ապագա շահութաբերության մասին:

Համաձայն ՖՀՄՍ 17-ի ապահովագրական պայմանագրերի չափման երեք մոտեցումներն են՝

- Հիմնական մոտեցում,
- Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցում,
- Փոփոխական վճարների մոտեցում:

Հիմնական մոտեցում

Հիմնական մոտեցման համաձայն՝ ապահովագրական պայմանագրերի խմբերի սկզբնական ճանաչումը և չափումը ներառում է՝

- Պայմանագրերի խմբի կատարման գծով դրամական հոսքերը (FCF), որը իրենից ներկայացնում է

ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ռիսկով ճշգրտված ներկա արժեքը, որում հաշվի են առնված դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ առկա բոլոր գործող տեղեկությունները, որոնք համահունչ են դիտարկվող շուկայական տեղեկատվությանը, որին ավելացվում է (եթե արժեքը պարտավորություն է) կամ հանվում է (եթե արժեքը ակտիվ է)։

- Պայմանագրերի խմբի չվաստակած շահույթի գումարը (պայմանագրային ծառայության մարժան (CSM))։ Ապահովագրողները կարտացոլեն խմբի ապահովագրական պայմանագրերի գծով շահույթը այն ժամանակահատվածում, որի ընթացքում նրանք տրամադրում են ապահովագրական ծածկույթը։ Եթե պայմանագրերի խումբը հանդիսանում է կամ դառնում է ոչ շահութաբեր, կազմակերպությունը պետք է անմիջապես ճանաչի վնասը։

Հիմնական մոտեցման համաձայն՝ ապահովագրական պայմանագրերի հետագա չափումը ներառում է՝

- Պայմանագրերի խմբի կատարման մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորություն, որն իրենից ներկայացնում է կազմակերպության գումար վճարելու պարտավորությունը և գումար ստանալու իրավունքը՝ կապված տեղի չունեցած ապահովագրական իրադարձությունների և չմատուցված ծառայության հետ,
- Պայմանագրերի խմբի կատարման կրած պահանջների գծով պարտավորություն, որն իրենից ներկայացնում է կազմակերպության պարտականությունը՝ ուսումնասիրել և վճարել՝
 - i. վավեր պահանջներ ապահովագրված դեպքերի համար, որոնք արդեն տեղի են ունեցել,
 - ii. վավեր պահանջներ ապահովագրված դեպքերի համար, որոնք տեղի են ունեցել, բայց որոնց համար պահանջները չեն ներկայացվել,
 - iii. այլ ապահովագրական ծախսեր, և
 - iv. արդեն իսկ մատուցված ծառայությունների հետ կապված գումարներ։

Մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում կատարված փոփոխությունների գծով ճանաչվում է՝

- ապահովագրական հասույթ ժամանակաշրջանի ընթացքում մատուցված ծառայությունների արդյունքում մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության նվազման դեպքում,
- ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ անբարենպաստ պայմանագրերի խմբերի գծով վնասների և այդպիսի վնասների հակադարձումների դեպքում,
- ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր՝ փողի ժամանակային արժեքի ազդեցության և ֆինանսական ռիսկի ազդեցության դեպքում։

Կրած պահանջների գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում կատարված փոփոխությունների գծով ճանաչվում է՝

- ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ ժամանակաշրջանի ընթացքում կրած պահանջների և ծախսերի հետևանքով պարտավորության աճի դեպքում,
- ապահովագրական ծառայության ծախսեր՝ պայմանագրի կատարման գծով դրամական հոսքերում հետագա ցանկացած փոփոխությունների դեպքում՝ կապված կրած պահանջների և կրած ծախսերի հետ,
- ապահովագրության գծով ֆինանսական եկամուտներ կամ ծախսեր՝ փողի ժամանակային արժեքի ազդեցության և ֆինանսական ռիսկի ազդեցության դեպքում։

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցում

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը կիրառել է միայն այն դեպքում, երբ

- խմբի յուրաքանչյուր պայմանագրի ծածկույթի ժամանակաշրջանը փոքր կամ հավասար է 12 ամսի,
- պարզեցումը կհանգեցնի խմբի մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության չափմանը, որն էականորեն չի տարբերվի հիմնական մոտեցումից:

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցման դեպքում սկզբնական ճանաչման պահին մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը իրենից ներկայացնում է՝

- ապահովագրական վճարներ՝ ստացված սկզբնական ճանաչման պահին, եթե այդպիսիք առկա են,
- հանած այդ պահի դրությամբ ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը, բացառությամբ, եթե կազմակերպությունը նախընտրել է այդ վճարումները ճանաչել որպես ծախս,
- գումարած կամ հանած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի գծով ճանաչված ակտիվի կամ պարտավորության այդ ամսաթվի դրությամբ ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած գումար:

Ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցման դեպքում մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը հետագա յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներառում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ

- գումարած ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ապահովագրական վճարները,
- հանած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերը,
- գումարած ապահովագրության ձեռքբերման հետ կապված դրամական հոսքերի ամորտիզացիային առնչվող ցանկացած գումար, որը հաշվետու ժամանակաշրջանում ճանաչվել է որպես ծախս,
- գումարած ֆինանսավորման բաղադրիչի գծով ցանկացած ճշգրտում,
- հանած այդ ժամանակաշրջանում տրամադրված ծածկույթի գծով որպես ապահովագրական հասույթ ճանաչված գումար,
- հանած ցանկացած ներդրումային բաղադրիչ, որը վճարվել կամ փոխանցվել է կրած պահանջների գծով պարտավորությանը:

Փոփոխուն վճարների մոտեցում

Փոփոխական վճարների մոտեցում ուղղակի մասնակցության հայտանիշներով ապահովագրության պայմանագրերի համար նախատեսված մոտեցում է և հիմնականում ներառում է կյանքի ապահովագրության պայմանագրեր: Ընկերությունը չի նախատեսում կիրառել այս մոտեցումը:

Այսպիսով, ՖՀՄՍ 17-ր ներկայացնում է ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունների չափման տարբեր մոտեցումներ: Ակնկալվում է, որ ընկերության կողմից կնքված ապահովագրական պայմանագրերի մոտավորապես 90%-ի համար 2023 թվականին կկիրառվի ապահովագրական վճարների բաշխման մոտեցումը, քանի որ դրանք կարճաժամկետ ապահովագրության պայմանագրեր են:

Անցումային դրույթներ

Ընկերությունը դեռևս չի ավարտել ՖՀՄՍ 17-ի ներդրման գործընթացը, քանի որ ստանդարտի կիրառման պրակտիկան, ՏՏ լուծումները և մեկնաբանությունները դեռևս մշակման փուլում են:

Այլ ՖՀՄՍ փոփոխություններ

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- «Պարտավորությունների դասակարգում որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ),
- Վարձակալության գծով պարտավորություն վաճառքի և հետադարձ վարձակալության դեպքում (ՖՀՄՍ 16-ի Փոփոխություններ),
- Մատակարարների ֆինանսական պայմանավորվածություններ (ՀՀՄՍ 7-ի և ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)
- Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ՝ պայմանագրային պարտավորվածություններով (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ)
- Փոխանակելիության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություններ)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Ապահովագրության պայմանագրեր

Ապահովագրության պայմանագիր է համարվում այն պայմանագիրը, համաձայն որի կողմերից մեկը (ապահովագրողը) պայմանագրի մյուս կողմից (ապահովադրին) իր վրա է վերցնում նշանակալի ապահովագրական ռիսկ՝ համաձայնվելով հատուցել ապահովադրին, եթե սահմանված անորոշ ապագա դեպք (ապահովագրական պատահար) բացասաբար ազդի ապահովադրի վրա: Ապահովագրական ռիսկը նշանակալի է այն և միայն այն դեպքում, եթե ապահովագրական պատահարը ցանկացած սցենարի (ընթացքի) դեպքում կարող էր ապահովագրողի կողմից նշանակալի լրացուցիչ հատուցումների վճարման պատճառ դառնալ, բացառությամբ այն սցենարների, որոնք չունեն կոմերցիոն բովանդակություն (այսինքն՝ գործարքի տնտեսական կողմի վրա նշմարելի ազդեցություն չունեն): Վերը նշված լրացուցիչ հատուցումները վերաբերում են այն գումարներին, որոնք գերազանցում են ապահովագրական պատահարի տեղի չունենալու դեպքում վճարվելիք գումարները:

Ապահովագրության պայմանագրերը կարող են նաև փոխանցել ֆինանսական ռիսկ: Ֆինանսական ռիսկը ստորև նշվածներից մեկի կամ մի քանիսի հնարավոր ապագա փոփոխության ռիսկն է՝ սահմանված տոկոսադրույք, ֆինանսական գործիքի գին, ապրանքի գին, արտարժույթի փոխարժեք, գների կամ դրույքների ինդեքս, վարկունակություն կամ վարկային ինդեքս կամ այլ փոփոխական պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այդ փոփոխականը հատուկ չէ պայմանագրի կողմերից մեկին:

Պայմանագիրը, որը բավարարում է ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, մնում է որպես ապահովագրության պայմանագիր մինչ իր ժամկետի վերջը, նույնիսկ եթե ապահովագրության ռիսկը զգալիորեն կրճատվում է այդ ժամանակաշրջանի համար, մինչև բոլոր իրավունքները և պարտականությունները մարվում են, կամ դրանց գործողության ժամկետը լրանում է:

4.2 Ճանաչում և չափում

Համախառն ապահովագրավճարներ

Համախառն ապահովագրավճարներն ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր ստացվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են պոլիսի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Համախառն ապահովագրավճարները ընդգրկում են միջնորդներին վճարվելիք միջնորդավճարները, և չեն ներառում ապահովագրավճարների գծով հարկերը և այլ պարտադիր վճարները:

Համախառն հատուցումներ

Համախառն հատուցումները բաղկացած են ապահովադիրներին վճարված հատուցումներից, ապահովագրության պայմանագրերից բխող պարտավորությունների գնահատականների փոփոխություններից, կարգավորման ներքին և արտաքին ծախսերից: Հատուցումները ճանաչվում են դրանց ներկայացման պահին:

Համախառն հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը

Հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ դրանց գծով համախառն ապահովագրական հատուցումը ճանաչվում է համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն:

Վերաապահովագրության միջնորդավճարներից եկամուտ

Ստացված կամ ստացվելիք վերաապահովագրության միջնորդավճարները, որոնք չեն պահանջում Ընկերությանը հավելյալ ծառայությունների մատուցում, Ընկերության կողմից ճանաչվում են որպես եկամուտ համապատասխան պոլիսների ուժի մեջ մտնելու կամ վերակնքման պահին: Այնուամենայնիվ, եթե հավանական է, որ Ընկերությանը կպահանջվի հետագա ծառայությունների մատուցում, ապա միջնորդավճարը, կամ դրա մի մասը, հետաձգվում է և ճանաչվում որպես եկամուտ այն ժամանակաշրջանի համար, որի ընթացքում մատուցվում են ծառայություններ:

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ պայմանագրերը ուժի մեջ են մտնում: Այս պարտավորությունները հայտնի են որպես չկարգավորված պահանջների պահուստ, որը հիմնված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած, բայց դեռևս չվճարված պահանջների գծով գնահատված վերջնական ծախսումների վրա, անկախ նրանից ներկայացված են, թե ոչ, ինչպես նաև համապատասխան պահանջների գծով կարգավորման ծախսերի վրա, հանած ակնկալվող սուբրոդացիոն և այլ վերականգնումները: Որոշ պահանջների ծանուցման կամ կարգավորման առումով կարող են լինեն հետաձգումներ, հետևաբար այս պահանջների վերջնական արժեքը չի կարող հստակորեն որոշվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորությունը հաշվարկվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ օգտագործելով ստանդարտ ակտուարական պահանջների կանխատեսման մեթոդները, որոնք հիմնվում են էմպիրիկ տվյալների և ընթացիկ ենթադրությունների վրա, որոնք կարող են ներառել բացասական շեղման մարժա: Պարտավորությունը չի գեղջվում փողի ժամանակային արժեքով: Հավասարակշռման և աղետների պահուստ չի ճանաչվում: Պարտավորություններն ապաճանաչվում են, երբ պայմանագրային պարտավորությունները կատարվում են կամ երբ այն դադարում է:

Սովորաբար պահուստը նվազեցվում է պայմանագրի ժամկետի ընթացքում և ճանաչվում է որպես ապահովագրավճարներից եկամուտ:

Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին գնահատում է, թե արդյոք իր կողմից ճանաչված ապահովագրության պարտավորությունները համարժեք են՝ օգտագործելով իր ապահովագրության պայմանագրերի ներքո ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ընթացիկ գնահատումները: Եթե այդ գնահատումը ցույց է տալիս, որ իր ապահովագրական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը (հանած դրանց հետ կապված՝ ձեռքբերման հետաձգված

ծախսումները) համարժեք չեն գնահատված՝ ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հետ համեմատած, ապա ամբողջ պակասուրդը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Վերաապահովագրություն

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը փոխանցում է իր կողմից ստանձնած ապահովագրական ռիսկերը վերաապահովագրության: Վերաապահովագրության գծով ակտիվները ներկայացնում են վերաապահովագրող ընկերություններից ստացվելիք գումարները: Վերաապահովագրության գծով ակտիվները վերանայվում են արժեզրկման համար յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, երբ հաշվետու տարվա ընթացքում առաջանում է արժեզրկման հայտանիշ: Արժեզրկումն առաջանում է այն ժամանակ, երբ կա օբյեկտիվ վկայություն, որ վերաապահովագրական ակտիվի ճանաչումից հետո Ընկերությունը կարող է չստանալ բոլոր ստացվելիք գումարները, որոնք պետք է վճարվեն համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն և այդ իրադարձությունն ունի արժանահավատորեն չափելի ազդեցություն այն գումարների վրա, որ Ընկերությունը ստանալու է վերաապահովագրողից: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վերաապահովագրության ձեռքբերման գծով օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ձեռքբերման օրվա դրությամբ և չեն ամորտիզացվում: Վերաապահովագրության համաձայնագրերը չեն ազատում Ընկերությանն ապահովադիրների նկատմամբ իր պարտավորություններից: Վերաապահովագրության գծով պարտավորություններ են հանդիսանում վերաապահովագրող ընկերություններին վճարվելիք գումարները: Վճարվելիք գումարները գնահատվում են համապատասխան վերաապահովագրության պայմանագրերի համաձայն: Ապահովագրավճարները և պահանջները ներկայացվում են համախառն հիմքով՝ ստանձնած և փոխանցված վերաապահովագրության համար: Վերաապահովագրության գծով ակտիվները և պարտավորություններն ապաճանաչվում են, երբ պայմանագրային իրավունքները կատարվում են, կամ, երբ պայմանագիրը փոխանցվում է այլ կողմի:

4.3 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Ապահովագրության պայմանագրերին չվերաբերող եկամուտների և ծախսերի ճանաչման չափանիշները ներկայացված են ստորև:

Ֆինանսական եկամուտ

Ֆինանսական եկամուտը բաղկացած է տոկոսային եկամտից և ներդրումային արժեթղթերից ստացված եկամտից: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Արժեթղթերի վաճառքից օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է որպես զուտ վաճառքի և սկզբնական կամ ամորտիզացված արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է վաճառքի գործառնության պահին:

Ֆինանսական ծախս

Վճարված տոկոսագումարը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է օգտագործելով

արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաշվեգրված տոկոսագումարը ներառվում է տոկոսային ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում:

4.4 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության արտարժույթային փոխարկումներից գուտ օգուտ/(վնաս) հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են շահույթ կամ վնասով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս:

Ցուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության արտարժույթային փոխարկումներից գուտ օգուտ/(վնաս) հոդվածում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	<u>2023թ. դեկտեմբերի 31</u>	<u>2022թ. դեկտեմբերի 31</u>
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	404.79	393.57
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	447.90	420.06

4.5 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամտում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային վճարումները, ապա հարկվող շահույթը կամ կորուստը հիմնվում են մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ դիրք հարկային օրենսդրությունն արտածելու և հարկային հաշվարկները վերանայելու համար: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան

անմիջապես հաջորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով սովյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում Ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռքբերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Ընկերության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են ըստ հետևյալ խմբերի.

- Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ,

Ֆինանսական գործիքների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Ընկերության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա՝ հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Դեբիտորական պարտքեր

Դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Ընկերությունը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Ընկերությունը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Ընկերության կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների ("ծախսային իրադարձություն") արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում, արժեզրկումից կորուստը նվազում է և այդ նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն կապվել արժեզրկումի ճանաչումից հետո առաջացող որևէ իրադարձության հետ, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է: Արժեզրկումից կորստի որևէ հետագա հակադարձում ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, այն դեպքում, երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է հակադարձման ամսաթվով իր հակադարձված արժեքին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Ընկերությունը չի կարող կանխատեսել ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամտից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Ընկերության շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Ընկերության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը: Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Ընկերության առևտրային գործունեությունը:

4.10 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքն ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող

գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:
Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույթաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույթ (%)
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա	1	100
Փոխադրամիջոցներ	5	20
Գրասենյակային գույք	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումներն ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտներն ավելի շատ են, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից և կհոսեն դեպի Ընկերություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է այլ եկամուտում:

4.11 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և այլ ոչ նյութական ակտիվներից: Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում: Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.12 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Ընկերությունը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը

կիրառելու համար Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Ընկերությանը,
- Ընկերությունն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Ընկերությունն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Ընկերությունն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Ընկերությունը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Ընկերության կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Ընկերությունը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Ընկերությունը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Ընկերությունը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք գեղջելով կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը նվազեցվում է կատարված վճարումների և մեծացվում տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Ընկերությունը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ընկերությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Ընկերությունը իր բոլոր գործառնական վարձակալությունները որոշակիացրել է որպես փոքրարժեք ակտիվի վարձակալություն կամ ստանդարտի սկզբնական կիրառման պահին 12 ամսից կարճ վարձակալական ժամկետ ունեցող վարձակալություն, քանի որ Ընկերության բոլոր վարձակալական պայմանագրերի պայմանների համաձայն վարձակալը և վարձատուն յուրաքանչյուրն իր հերթին ունի վարձակալությունը վաղաժամկետ դադարեցնելու իրավունք առանց որևէ տուգանքի և վնասի փոխհատուցման պարտավորվածության, առանց մեկ այլ կողմի թույլտվության (դադարեցումից առաջ մեկից երեք ամսիների ընթացքում տեղեկացման պայմանով): Ընկերությունը գնահատել է նաև, որ վարձակալական պայմանագրերի հնարավոր դադարեցմանը վերաբերող ծախսումները, ինչպիսիք են տեղափոխման, Ընկերության կարիքներին համապատասխան հիմքում ընկած մեկ այլ ակտիվի որոշակիացման (որոնման), Ընկերության գործունեությունում նոր ակտիվի ինտեգրման հետ կապված ծախսումները աննշան են: Հետևաբար, 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը կիրառել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ չճանաչելու, այլ վարձակալական ծախսը վարձակալության մնացորդային ժամկետի ընթացքում գծային հիմունքով հաշվառելու այլընտրանքը: Ընկերության գնահատումները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մնացել են նույնը:

4.13 Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ոեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորություն արտացոլվում է հետզնման պայմանագրեր բանկերի հետ հոդվածում:

Արժեթղթերի վաճառքից առաջացած ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս, որը հաշվեկրվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.14 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.15 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Չբաշխված շահույթ
Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ
Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

Շահաբաժիններ
Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

5. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՏՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:
Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

5.1 Դատողություններ

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում
Ընկերության ներդրումային արժեթղթերը ներառում են պետական պարտատոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը դասակարգում է արժեթղթերը որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

5.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

Ապահովագրության պայմանագրերի համար գնահատումները պետք է կատարվեն ինչպես հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ՝ ներկայացված ակնկալվող պահանջների վերջնական արժեքի համար, այնպես էլ այն ակնկալվող պահանջների արժեքի համար, որոնք տեղի են ունեցել, սակայն դեռևս չեն ներկայացվել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ (ՏՀՊՊ): Պահանջների վերջնական արժեքը հստակորեն որոշելու համար կարող է զգալի ժամանակ պահանջվել և որոշ պայմանագրերի դեպքում, տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջները կազմում են հաշվեկշռի պարտավորությունների մեծ մասը:

Այս գնահատումների հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունը կայանում է նրանում, որ Ընկերության անցյալ պահանջները կարող են օգտագործվել պահանջների հետագա զարգացումը և, հետևաբար նաև, պահանջների վերջնական արժեքը կանխատեսելու համար: Որպես այդպիսին, այս մեթոդներն արտացոլում են վճարված և տեղի ունեցած վնասները, յուրաքանչյուր պահանջի գծով միջին ծախսերը, նախորդ տարիներում հետազոտված պահանջների քանակը և ակնկալվող վնասաբերության ցուցանիշները: Պահանջների պատմական զարգացումը հիմնականում վերլուծվում է տվյալ տարվա համար, սակայն կարող է նաև վերլուծվել աշխարհագրական տարածքից էլնելով, ինչպես նաև ըստ նշանակալի ապահովագրական դասերի: Հիմնական դժվարությունը կայանում է նրանում, որ Հայաստանի ապահովագրական շուկան համեմատաբար նոր է և անկայուն, այդուամենայնիվ, գրեթե անհնար է կատարել ապագա գնահատումներ՝ հիմնվելով պատմական տվյալների վրա: Ընկերությունը գնահատում է ներկայացված պահանջները «դեպք-առ-դեպք» մեթոդով:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար դեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկա: Սա ներառում է գնահատումների և ենթադրությունների մշակում համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, դեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 23):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը նմանատիպ ակտիվների օգտագործման փորձի հիման վրա դատողության արդյունք է: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող մաշվածությունը:

Դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից պահուստներ

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց դեբիտորական պարտքերը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, դեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ

անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբերվել հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի դեբիտորական պարտքերի համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի և արդյունաբերության ռիսկում և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների:

6. Համադրելի ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացում

Ընկերությունը ընթացիկ տարում առաջին անգամ կիրառեց է ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտը, որի պատճառով վերաներկայացվել են նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները: Վերոնշյալի արդյունքում Ընկերությունը ղեկավարությունը որոշել է համապատասխան ճշգրտումներ կատարել ֆինանսական հաշվետվություններում, որոնք կիրառվել են հետընթաց՝ համաձայն ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտի պահանջների:

7. Դրամական միջոցներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 20,202 հազար դրամ գումարով (88.08%) հաշիվները կենտրոնացված են 3 բանկում (2022թ.՝ 194,939 հազար դրամ (98%) կենտրոնացված 3 բանկում):

8. Ավանդներ բանկերում

Ավանդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն: Ավանդները բանկերում ունեն 90 օրից ավել մարման ժամկետ: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկերում ներդրված ավանդներն ամբողջությամբ՝ 460,897 հազար դրամ գումարով (100%) ներդրված են 5 բանկում (2022թ.՝ 302,039 հազար դրամ (100%)՝ 2 բանկում):

9. Ներդրումային արժեթղթեր

	2023	2022
Հազար ՀՀ դրամ		
<i>Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր</i>	1,458,465	1,378,859
ՀՀ պետական արժեթղթեր	508,409	493,308
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,966,874	1,872,167
<i>Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	145,763	137,831
	145,763	137,831

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ: Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով բանկերում, Ընկերության դեֆոլտի բացակայության դեպքում գործընկերոջ կողմից

վաճառելու և կրկին վերագրավաղրելու իրավունքով, բայց գործընկերոջ կողմից պայմանագրի ժամկետի ավարտին արժեթղթերը հետ վերադարձնելու պայմանով: Ընկերությունը սահմանել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված բոլոր հիմնական ռիսկերն ու հատույցները և հետևաբար, չի ապահանջում դրանք:

Ներդրումային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2023		2022	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական արժեթղթեր	9.51-13.0	2028-2036	8.0-13.0	2025-2037
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	6.25-12.34	2024-2025	6.25-12.0	2024-2025

10. Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ և պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	Մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորություն		Կրած պահանջների գծով պարտավորություն				Ընդամենը	
	2023	2022	Ոչ Ապագա դրամական հոսքերի ներկա		Ոչ Ապագա դրամական հոսքերի ներկա		2023	2022
			գծով ճշգրտում 2023	ան ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում 2023	գծով ճշգրտում 2022	ան ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում 2022		
Ապահովագրական պարտավորություններ	41,395	89,512	2,375,556	87,551	51,793	13,133	2,504,502	154,438
Ապահովագրական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Զուտ մնացորդ ժամանակաշրջանի սկզբում</i>	41,395	89,512	2,375,556	87,551	51,793	13,133	2,504,502	154,438
Ապահովագրական հասույթ	(153,833)	(247,689)	-	-	-	-	(153,833)	(247,689)
Կրած պահանջներ և այլ ուղղակիորեն վերագրելի ծախսեր	-	-	102,604	-	109,503	-	102,604	109,503
Եկամուտ սուբրոգացիայից	-	-	(37,873)	-	(27,429)	-	(37,873)	(27,429)
Նախորդ տարիների ծառայության փոփոխություններ	-	-	(2,375,412)	(73,532)	2,305,383	74,419	(2,448,945)	2,379,802
Ապահովագրական ծառայությունների արժեք	-	-	(2,310,681)	(73,532)	2,387,457	74,419	(2,384,214)	2,461,876
Ապահովագրական	(153,833)	(247,689)	(2,310,681)	(73,532)	(2,387,457)	74,419	(2,538,047)	2,214,187

Հազար ՀՀ դրամ

	Մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորություն		Կրած պահանջների գծով պարտավորություն				Ընդամենը	
	2023	2022	Ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեք 2023	Ոչ ֆինանսակ ան ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում 2023		Ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեք 2022	Ոչ ֆինանսակ ան ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում 2022	
				2023	2022		2023	2022
Ճանաչության արդյունք								
Ֆինանսական ծախսեր թողարկված ապահովագրական պայմանագրերից	-	-	(4,283)	-	2,521	-	(4,283)	2,521
Այլ համապարփակ եկամտում արտացոլված գումար	(153,833)	(247,689)	(2,314,964)	(73,532)	2,389,978	74,419	(2,542,330)	2,216,708
Դրամական հոսքեր Ստացված վճարներ	193,678	199,572	-	-	-	-	193,678	199,572
Վճարված պահանջներ և այլ ուղղակիորեն վերագրելի ծախսեր	-	-	(102,596)	-	(112,132)	-	(102,596)	(112,132)
Մուբրոզացիա	-	-	5,192	-	45,916	-	5,192	45,916
Ընդամենը դրամական հոսքեր	193,678	199,572	(97,404)	-	(66,216)	-	96,274	133,356
Ապահովագրական պարտավորություններ	81,240	41,395	-	14,019	2,375,555	87,552	95,259	2,504,502
Ապահովագրական ակտիվներ	-	-	(36,812)	-	-	-	(36,812)	-
Զուտ մնացորդ ժամանակաշրջանի վերջում	81,240	41,395	(36,812)	14,019	2,375,555	87,552	58,446	2,504,502

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջներ չեն
ձևավորվել (2022թ. ձևավորվել էին 3 հաճախորդների գծով, որի 94%-ը 2,134,836 հազար ՀՀ դրամ, մեկ
հաճախորդի գծով):

Ընկերությունը կիրառել է ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը թողարկված
ապահովագրության պայմանագրերի և պահվող վերապահովագրության պայմանագրերի չափման
համար: Թողարկված ապահովագրության պայմանագրերի և պահվող վերապահովագրության
պայմանագրերի մեծ մասը ունեն մեկ տարուց պակաս ժամանակահատված: Մեկ տարուց ավել
ծածկույթի ժամանակահատված ունեցող պայմանագրերի համար Ընկերությունը կանխատեսում է որ
ապահովագրական վճարի բաշխման մոտեցումը կներկայացնի պարտավորության չափումը մնացած
ծածկույթի համար, որը էականորեն չի տարբերվի Ընդհանուր չափման մոդելից:
Ընկերությունը չի իրականացնում ճշգրտումներ կապված փողի ժամանակային արժեքի ու ապագա
դրամական հոսքերի հետ:

Ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումը հաշվարկվել է կապիտալի արժեքի մեթոդով (Cost of Capital Method). Ռիսկը ճշգրտումը որոշվում է ոչ ֆինանսական ռիսկի համար պահանջվող կապիտալի ներկա արժեքի նկատմամբ կիրառելով կապիտալի արժեք: Կապիտալի արժեքը սահմանվել է 6%, որը համապատասխանում է Սուլվենսի 2-ով սահմանված կապիտալի արժեքին: Որպես զեղչման տոկոսադրույթ կիրառվել է 31.12.2023 թվականի դրությամբ ՀՀ պետական արժեկտրոնային պարտատոմսերի մինչ մարում եկամտաբերությունը: Հաշվարկված ոչ ֆինանսական ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտումը համապատասխանում է 68 տոկոս վստահության մակարդակին:

11. Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ և պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	Մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորություն		Կրած պահանջների գծով պարտավորություն				Ընդամենը	
	2023	2022	Ոչ Ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեք 2023		Ոչ Ապագա ֆինանսակ ան ռիսկի դրամական հոսքերի ներկա արժեք 2022		2023	2022
			Ոչ ֆինանսակ ան ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում 2023	Ոչ ֆինանսակ ան ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում 2022				
Վերապահովագրական պարտավորություններ	26,355	22,607	2,227,882	71,135	(24,120)	6,293	2,325,372	4,780
Վերապահովագրական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Զուտ մնացորդ ժամանակաշրջանի սկզբում</i>	26,355	22,607	2,227,882	71,135	(24,120)	6,293	2,325,372	4,780
<i>Զուտ եկամուտ/(ծախս) վերապահովագրական պայմանագրերից</i>								
Վերապահովագրության և ծախսեր	(137,154)	(223,187)	-	-	-	-	(137,154)	(223,187)
Եկամուտ վերապահովագրության միջնորդավճարներից	32,764	44,637	-	-	-	-	32,764	44,637
Փոխհատուցված պահանջներ	-	-	92,344	-	98,553	-	92,344	98,553
Մուրրոգացիայի գծով վերապահովագրություն և	-	-	(28,516)	-	(24,552)	-	(28,516)	(24,552)
Մնացորդների փոխմարում	4,490	35,767	(4,490)	-	(35,767)	-	-	-
Նախորդ տարիների ծառայության փոփոխություններ	-	-	(2,227,883)	(63,325)	2,160,238	64,842	(2,291,208)	2,225,080

Հազար ՀՀ դրամ

	Մնացորդային ծածկույթի գծով պարտավորություն		Կրած պահանջների գծով պարտավորություն				Ընդամենը		
	2023	2022	Ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեք 2023	Ոչ ֆինանսակ ան ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում 2023		Ոչ ֆինանսակ ան ռիսկի գծով ռիսկի ճշգրտում 2022		2023	2022
				Ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեք 2022	Ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեք 2022				
<i>Վերապահովագրության և պայմանագրերից գուտ արդյունք</i>	(99,900)	(142,783)	(2,168,545)	(63,325)	2,198,472	64,842	(2,331,770)	2,120,531	
Ֆինանսական ծախսեր թողարկված վերապահովագրական պայմանագրերից	79	-	(3,870)	-	2,425	-	(3,791)	2,425	
Այլ համապարփակ եկամտում արտացոլված գումար	(99,821)	(142,783)	(2,172,415)	(63,325)	2,200,897	64,842	(2,335,561)	2,122,956	
<i>Դրամական հոսքեր</i>									
Վճարված փոխհատուցումներ	119,419	146,530	-	-	-	-	119,419	146,530	
Վերապահովագրության և փոխհատուցած պահանջներ	-	-	(92,363)	-	51,106	-	(92,363)	51,106	
Սուբրոգացիայի վերապահովագրված մաս	-	-	1,289	-	-	-	1,289	-	
Ընդամենը դրամական հոսքեր	119,419	146,530	(91,074)	-	51,106	-	28,345	197,636	
Վերապահովագրական ակտիվներ	45,953	26,354	-	7,810	2,227,884	71,135	53,763	2,325,372	
Վերապահովագրական պարտավորություններ	-	-	(35,607)	-	-	-	(35,607)	-	
Զուտ մնացորդ ժամանակաշրջանի վերջում	45,953	26,354	(35,607)	7,810	2,227,884	71,135	18,156	2,325,372	

Վերապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներն իրենցից ներկայացնում են շվեյցարական Swiss RE
և ռուսական Լիգա վերապահովագրական ընկերություններին վճարվելիք գումարները:
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ապահովադիրների նկատմամբ պահանջները 3,472 հազար դրամ
գումարով (95%), ենթակա են ստացման 1 ապահովադիրից (2022թ. 21,186 հազար դրամ (94%) 2
ապահովադիրներից):

12. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար Հրամ

	Համակար- գիչներ և սարքավո- ւումներ	Գրասեն- յակային գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>						
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	12,243	4,640	9,680	13,901	3,195	43,659
Ավելացում	3,403	1,808	-	2,039	4,980	12,230
Օտարում	(2,136)	-	-	-	-	(2,136)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,510	6,448	9,680	15,940	8,175	53,753
Ավելացում	4,416	480	-	292	4,680	9,868
Օտարում	-	-	-	-	-	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,926	6,928	9,680	16,232	12,855	63,621
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>						
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,333	3,914	9,680	11,586	953	32,466
Մասհանումներ	7,602	250	-	504	2,082	10,438
Օտարում	(2,074)	-	-	-	-	(2,074)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,861	4,164	9,680	12,090	3,035	40,830
Մասհանումներ	2,366	377	-	594	6,500	9,837
Օտարում	-	-	-	-	-	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,227	4,541	9,680	12,684	9,535	50,667
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>						
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,649	2,284	-	3,850	5,140	12,923
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,699	2,387	-	3,548	3,320	12,954

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 38,692 հազար դրամ (2022թ.՝ 33,319 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ (2022թ. նույնպես):

13. Այլ պարտավորություններ

	2023	2022
Հազար ՀՀ դրամ		
Վճարվելիք գումարներ	2,231	1,100
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	26	14
Պարտավորություններ արձակուրդայինի գծով	19,420	14,454
<i>Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ</i>	<u>21,677</u>	<u>15,568</u>
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	6,563	6
Այլ ընթացիկ պարտավորություններ	266	20
<i>Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ</i>	<u>6,829</u>	<u>26</u>
<i>Ընդամենը այլ պարտավորություններ</i>	<u>28,506</u>	<u>15,594</u>

14. Սեփական կապիտալ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 1,500,000 հազար դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 150,000 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության միանձնյա բաժնետերն է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետությունը (2022թ.՝ նույնպես):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել (2022թ.՝ նույնպես):

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերն իրավունք ունի ստանալ շահաբաժիններ, ըստ պահանջի: 2023թ. ընթացքում Ընկերությունը շահաբաժին չի վճարել (2022թ.՝ հայտարարել և վճարել է 60,983 հազար ՀՀ դրամ):

Բաշխման ենթակա Ընկերության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

15. Ապահովագրական հասույթ և ապահովագրական ծառայությունների արդյունք

	Արտահանման ապահովագրություն	Կապիտալ ծախսերի ֆինանսական ապահովագրություն	Արտահանման հետ կապված առևտրային վարկի ամբողջական շրջանառության ապահովագրություն	Նախաարտահանման ապահովագրություն	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հազար ՀՀ դրամ					
Ապահովագրավճարների գծով համախառն հասույթ	22,776	1,464	3,549	126,044	153,833
Ընթացիկ տարվա հատուցումներ	-	-	-	(102,604)	(102,604)
Սուբրոգացիայի գծով եկամուտ Փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են անցյալ ծառայությանը	-	-	-	37,873	37,873
Ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսեր	362,583	23,306	56,498	2,006,558	2,448,945
	362,583	23,306	56,498	1,941,827	2,384,214
Վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով ծախսեր	(17,084)	(2,900)	(1,211)	(115,959)	(137,154)
Վերաապահովագրության միջևորդավճարների գծով եկամուտ	2,819	300	122	29,523	32,764
Ընթացիկ տարվա հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	-	-	-	92,343	92,343
Սուբրոգացիայի մեջ վերաապահովագրողի մասը	-	-	-	(28,516)	(28,516)
Փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են անցյալ ծառայությանը	(339,229)	(21,805)	(52,859)	(1,877,315)	(2,291,208)
Վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով զուտ ծախսեր	(353,494)	(24,405)	(53,947)	(1,899,924)	(2,331,770)

	Արտահանման ապահովագրություն	Կապիտալ ծախսերի ֆինանսական ապահովագրություն	Արտահանման հետ կապված առևտրային վարկի ամբողջական շրջանառության ապահովագրություն	Նախաարտահանման ապահովագրություն	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հազար ՀՀ դրամ					
Ապահովագրավճարների գծով համախառն հասույթ	177,483	-	-	70,206	247,689
	177,483	-	-	70,206	247,689
Ընթացիկ տարվա հատուցումներ				(109,503)	(109,503)
				27,429	27,429
Սուբրոգացիայի գծով եկամուտ Փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են անցյալ ժառայությանը	(1,701,539)	-	-	(678,263)	(2,379,802)
Ապահովագրական ժառայությունների գծով ծախսեր	(1,701,539)	-	-	(760,337)	(2,461,876)
				-	-
Վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով ծախսեր	(148,681)	-	-	(74,506)	(223,187)
Վերաապահովագրության միջնորդավճարների գծով եկամուտ	31,963	-	-	12,674	44,637
Ընթացիկ տարվա հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս				98,553	98,553
Սուբրոգացիայի մեջ վերաապահովագրողի մասը				(24,552)	(24,552)
Փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են անցյալ ժառայությանը	1,480,189	-	-	744,894	2,225,083
Վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով զուտ ծախսեր	1,363,471	-	-	757,063	2,120,534

2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընթացիկ տարում եղել է 102,604 հազար դրամ արտահանման ապահովագրության գծով հատուցում: (2022թ.՝ 109,503 հազար դրամ):

16. Զուտ ֆինանսական եկամուտ

	2023	2022
Հազար ՀՀ դրամ		
<i>Ֆինանսական եկամուտ</i>		
Բանկերում ավանդներից տոկոսային եկամուտ	38,197	112,637
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթերից տոկոսային եկամուտ	203,452	128,352
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերից տոկոսային եկամուտ	17,264	17,118
Ընդամենը ֆինանսական եկամուտ	258,913	258,107
<i>Ֆինանսական ծախս</i>		
Հետգնման պայմանագրերի գծով տոկոսներ	-	10,784
Ընդամենը ֆինանսական ծախսեր	-	10,784
Զուտ ֆինանսական եկամուտ	258,913	247,323

17. Այլ ծախսեր

	2023	2022
Հազար ՀՀ դրամ		
Կարճաժամկետ վարձակալության գծով ծախսեր	360	360
Մասնագիտական ծառայությունների գծով ծախսեր	23,259	27,045
Անդամավճար	4,541	4,752
Գովազդի և բիզնեսի զարգացման գծով ծախսեր	6,521	3,570
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	1,201	1,275
Գործուղման և վերապատրաստման ծախսեր	13,152	6,199
Գրասենյակային ծախսեր	5,888	2,601
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	925	1,504
Ընկերության գրասենյակի տեխնիկական ապասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	1,679	2,400
Այլ ծախսեր	31,662	2,070
Ընդամենն այլ ծախսեր	89,188	51,776

18. Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	33,683	-
Հետաձգված հարկ	(6,556)	(1,671)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	27,127	(1,671)

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով (2022թ.՝ 18%):

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի/(փոխհատուցման) և հաշվապահական շահութի/(վնասի) միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2023	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2022	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահութ/(վնաս) մինչև հարկումը	194,949		(44,261)	
Շահութահարկ	35,091	18	(7,967)	18
Զուտ չնվազեցվող ծախսեր	(7,964)	(23)	6,296	(14)
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	-	-	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	27,127	(5)	(1,671)	4

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2023					
	2022	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Այլ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ	(356)	315	-	(41)	-	(41)
Ավանդներ բանկերում	544	(1,374)	-	(830)	-	(830)
Ներդրումային արժեթղթեր	(4,584)	-	(1,245)	(5,829)	-	(5,829)
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	(24,823)	23,222	-	(1,601)	-	(1,601)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(199)	199	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	2,602	894	-	3,496	3,496	-
Փոխանցվող հարկային վնաս	16,700	(16,700)	-	-	-	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	<u>(10,116)</u>	<u>6,556</u>	<u>(1,245)</u>	<u>(4,805)</u>	<u>3,496</u>	<u>(8,301)</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2022					
	2021	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Այլ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ	(215)	(141)	-	(356)	-	(356)
Ավանդներ բանկերում	(3,580)	4,124	-	544	-	544
Ներդրումային արժեթղթեր	(7,707)	-	3,123	(4,584)	-	(4,584)
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	(5,125)	(19,698)	-	(24,823)	-	(24,823)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(96)	(103)	-	(199)	-	(199)
Այլ պարտավորություններ	1,813	789	-	2,602	2,602	-
Փոխանցվող հարկային վնաս	-	16,700	-	16,700	16,700	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	<u>(14,910)</u>	<u>1,671</u>	<u>3,123</u>	<u>(10,116)</u>	<u>19,302</u>	<u>(29,418)</u>

19. Պայմանականություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները՝ հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների մեկնաբանությունների վրա, որի հետ կապված պայմանական պարտավորություն չի ձևավորել: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ընկերությանը հատուցումների գծով ներկայացված դատական հայցերի հետ կապված ձևավորված պահուստները ներառված են Ընկերության Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում:

Ընկերությանը ներկայացվող այլ դատական հայցերի առումով Ընկերության ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորություններն էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հետևաբար Ընկերության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

20. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» ստանդարտի, կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է համարվում ՀՀ կառավարությունը, ի դեմս Էկոնոմիկայի նախարարության:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են պետական պարտատոմսերի ձեռքբերում և

ղեկավարության հատուցումներ: Նշված գործարքներն իրականացվել են՝ ելնելով շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից:
 Կապակցված կողմերի հետ իրականացված գործարքների մանրամասները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
	Բաժնետերեր	Բաժնետերեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>		
Ներդրումային արժեթղթեր (այդ թվում հետգնման պայմանագրերով գրավադրված)	1,604,228	1,516,690
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>		
Տոկոսային եկամուտ	163,969	111,807

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
	Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	72,198
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	72,198	53,883

21. Իրական արժեքի չափումը

Ընկերության ղեկավարությունը սահմանում է իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի համար: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Ընկերության ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ընկերությունն անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը: Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝ Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

21.1 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենն իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ	-	22,937	-	22,937	22,937
Ավանդներ բանկերում	-	460,897	-	460,897	460,897
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթեր (այդ թվում հետգնման պայմանագրերով գրավադրված)	-	1,794,157	-	1,794,157	1,966,874
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	-	36,812	-	36,812	36,812
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	-	53,763	-	53,763	53,763
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Ապահովագրական պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	-	95,259	-	95,259	95,259
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	-	35,607	-	35,607	35,607
Այլ պարտավորություններ	-	21,677	-	21,677	21,677

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենն իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ	-	198,002	-	198,002	198,002
Ավանդներ բանկերում	-	302,039	-	302,039	302,039
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթեր (այդ թվում հետզնման պայմանագրերով գրավադրված)	-	1,794,157	-	1,794,157	1,872,167
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	-	2,325,372	-	2,325,372	2,325,372
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	-	2,504,502	-	2,504,502	2,504,502
Այլ պարտավորություններ	-	15,568	-	15,568	15,568

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտավորապես հավասար է հաշվեկշռային արժեքին

Կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար (մինչև երեք ամիս) ենթադրվում է, որ, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը: Այս ենթադրությունը կիրառելի է նաև որոշակի մարման ժամկետ չունեցող ցպահանջ ավանդների, բանկային հաշիվների համար:

Ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքներ

Ֆիքսված տոկոսադրույքներով և ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների իրական արժեքը որոշվում է նրանց ճանաչման պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները համեմատելով նմանատիպ ֆինանսական գործիքների ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքների հետ: Ֆիքսված տոկոսադրույքներով ավանդների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է դրամական հոսքերի վրա՝ գեղչված համանման պարտքային ռիսկ և ժամկետ ունեցող գործիքների տոկոսադրույքներով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այդ գործիքների իրական արժեքը չէր տարբերվում հաշվեկշռային արժեքից:

21.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ				2023
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (Օանոթ. 8)	-	145,763	-	145,763
Ընդամենը		145,763		145,763
Հազար ՀՀ դրամ				2022
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (Օանոթ. 8)	-	137,831	-	137,831
Ընդամենը		137,831		137,831

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

22. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

23. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների:

Հազար ՀՀ դրամ								2023
	Ցպահ անջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ	22,937	-	-	22,937	-	-	-	22,937
Ավանդներ բանկերում	220,675	-	59,000	279,675	181,222	-	181,222	460,897
Ներդրումային արժեթղթեր	-	-	-	-	508,409	1,604,228	2,112,637	2,112,637
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	36,812	-	-	36,812	-	-	-	36,812
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	53,763	-	-	53,763	-	-	-	53,763
	<u>334,187</u>	<u>-</u>	<u>59,000</u>	<u>393,187</u>	<u>689,631</u>	<u>1,604,228</u>	<u>2,293,859</u>	<u>2,687,046</u>
Պարտավորություններ								
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	95,259	-	-	95,259	-	-	-	95,259
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	35,607	-	-	35,607	-	-	-	35,607
Այլ պարտավորություններ	21,677	-	-	21,677	-	-	-	21,677
	<u>152,543</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>152,543</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>152,543</u>
	<u>181,644</u>	<u>-</u>	<u>59,000</u>	<u>240,644</u>	<u>689,631</u>	<u>1,604,228</u>	<u>2,293,859</u>	<u>2,534,503</u>
Զուտ Դիրք	<u>181,644</u>	<u>181,644</u>	<u>240,644</u>	<u>930,275</u>	<u>2,534,503</u>			
Կուտակված ճեղքվածք								

2022

իզար 22 դրամ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>կտիվներ</i>								
Դրամական միջոցներ	198,002	-	-	198,002	-	-	-	198,002
Վանդներ Բանկերում	-	-	103,463	103,463	198,576	-	198,576	302,039
Երդրումային արժեթղթեր	-	-	-	-	620,438	1,389,560	2,009,998	2,009,998
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	2,268,095	-	-	2,268,095	-	-	-	2,268,095
	<u>2,466,097</u>	<u>-</u>	<u>103,463</u>	<u>2,569,560</u>	<u>819,014</u>	<u>1,389,560</u>	<u>2,208,574</u>	<u>4,778,134</u>
<i>Պարտավորություններ</i>								
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	2,468,095	-	-	2,468,095	-	-	-	2,468,095
Այլ պարտավորություններ	15,568	-	-	15,568	-	-	-	15,568
	<u>2,483,663</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2,483,663</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2,483,663</u>
	<u>(17,566)</u>	<u>-</u>	<u>103,463</u>	<u>85,897</u>	<u>819,014</u>	<u>1,389,560</u>	<u>2,208,574</u>	<u>2,294,471</u>
Զուտ Դիրք	<u>(17,566)</u>	<u>(17,566)</u>	<u>85,897</u>	<u>-</u>	<u>904,911</u>	<u>2,294,471</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունների և վերապահովագրական ակտիվների համար, ժամկետայնությունը որոշվում է՝ էլևելով ճանաչված ապահովագրության գծով պարտավորություններից գնահատված դրամական արտահոսքի ժամկետներից:

Այն հատուցումները, որոնք ծանուցման ենթակա են, կարգավորվում են ծանուցումը ստանալուց անմիջապես հետո:

24. Ապահովագրական և ֆինանսական ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Ընկերության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Ընկերության ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Կարևորագույն ռիսկերն են ապահովագրական և ֆինանսական ռիսկերը: Վերջինս ներառում է պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը:

24.1 Ապահովագրական ռիսկ

Ապահովագրության Հնկերության կողմից իրականացվող հիմնական ապահովագրական գործունեությունը ենթադրում է վնաս կրելու ռիսկ արտահանողների հետ իրականացվող գործառնություններից, որոնք ուղղակիորեն ենթարկվում են օտարերկրյա գնորդների կողմից չվճարման ռիսկին, ինչպես նաև նախաարտահանման ֆինանսավորման ապահովագրության դեպքում արտահանողի կողմից ֆինանսական կազմակերպությանը չվճարելու ռիսկին: Արդյունքում, Հնկերության համար ռիսկի գործոն է հանդիսանում անորոշությունը, որը կապված է ապահովագրության պայմանագրի պահանջների ժամկետների և բարդության հետ: Հիմնական ռիսկը կայանում է նրանում, որ պահանջների հաճախականությունը և բարդությունը կարող է նախատեսվածից ավելի մեծ լինել: Ապահովագրվող պատահարները բնույթով հազվադեպ են, և մեկ տարվա ընթացքում պատահարների փաստացի քանակը և չափը տարբերվում են ընդունված վիճակագրական մեթոդով գնահատվածներից: Հնկերությունն ապահովագրական ռիսկը կառավարում է ընդունված վիճակագրական մեթոդների, ռիսկերի կենտրոնացման վերաապահովագրման, անդերրայթինգի սահմանաչափերի, գործառնությունների հաստատման ընթացակարգերի, գնորոշման ուղեցույցների և առաջացող հիմնահարցերի վերահսկման միջոցով: Առկա են որոշակի կենտրոնացումներ արտահանման երկրի, գնորդի, ապահովադիրների և վերջիններիս գործունեության ոլորտի նկատմամբ: Ստորև ներկայացված է ապահովագրական գումարներն (պատասխանատվության առավելագույն չափը) ըստ արտահանման երկրի

	2023	2022
Հազար ՀՀ դրամ		
Ռուսաստան	6,029,428	20,644,169
Վրաստան	731,733	646,407
Լատվիա	7,708,804	2,261,642
Բելառուս	-	849,753
Լիտվա	-	78,315
Ուկրաինա	-	63,503
Գերմանիա	-	17,129
ԱՄՆ	64,368	16,850
Ղազախստան	57,974	21,343
Իսրայել	17,607	-
Էստոնիա	173,592	-
Չինաստան	3,974	-
Հնդամենը ապահովագրական գումարներ	14,787,480	24,599,111

2023թ-ին արտահանման ծավալների 41 տոկոսն ուղղվել է դեպի Ռուսաստանի Դաշնություն (2022թ-ին՝ 84 տոկոս), իսկ 52 տոկոսն ուղղվել է դեպի Լատվիա (2022թ-ին՝ 9 տոկոս):

Ապահովագրական պորտֆելի կենտրոնացումը պայմանավորված է ՀՀ արտահանման կառուցվածքով, ռուսական շուկա ապրանքների արտահանման համար ավելի բարենպաստ պայմաններով, ինչպես նաև ռուսական գնորդների վերաբերյալ հասանելի տեղեկատվությամբ:

Անդերրայթինգի ռազմավարություն

Անդերրայթինգի ռազմավարությունը նախատեսում է ապահովագրական ռիսկերի բացահայտում, դրանց գնահատում, ապահովագրական ռիսկերի զսպմանն ուղղված միջոցառումների պլանավորում և ապահովագրված գործարքների շարունակական մշտադիտարկում՝ նպատակ հետապնդելով հնարավորինս վաղ շրջանում բացահայտել ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու հավանականությունը և կանխել կամ նվազեցնել ապահովագրական հատուցման ծավալը:

Անդերրայթինգի մեթոդաբանությունը մշակվել է միջազգային փորձի ուսումնասիրման հիման վրա՝ հաշվի առնելով նաև Հայաստանի բիզնես միջավայրի և արտահանման կառուցվածքի առանձնահատկությունները: Անդերրայթինգի մեթոդաբանությունը շարունակաբար կատարելագործվում է ինչպես միջազգային զարգացումների, այնպես էլ սեփական փորձի վերլուծման հիման վրա:

Անդերրայթինգային վերլուծությունն իրականացվում է օբյեկտիվության, գործարքների բազմակողմանի վերլուծության և որոշումների կայացման առավելագույնս ավտոմատացման միջոցով՝ հիմք ընդունելով հետևյալ աղբյուրներից ստացված տեղեկատվությունը

- տեղեկատվության վաճառքով զբաղվող միջազգային ընկերություններից (SELDON BASIS, IGK, CREDITREFORM և այլն) ստացված տեղեկատվություն,
- Ապահովագրի կողմից տրամադրված տեղեկատվություն՝ նախկին մատակարարումների և վճարումների մասին տեղեկատվություն, արտահանման պայմանագրեր, ֆինանսական և հարկային հաշվետվություններ և այլն,
- համացանցից և հասանելի այլ աղբյուրներից ձեռք բերված տեղեկատվություն:

Վերաապահովագրության ռազմավարություն

Ընկերությունը վերաապահովագրում է իր ստանձնած ապահովագրական ռիսկերը վերաապահովագրության օբլիգատոր պայմանագրի շրջանակում՝ քվոտային համամասնության միջոցով, որի արդյունքում Ընկերության զուտ պատասխանատվության չափը տատանվում է 5-25%-ի միջակայքում: Վերաապահովագրողին ընտրելիս Ընկերությունը հաշվի առնում դրանց վճարունակությունը: Վերաապահովագրողի վճարունակությունը գնահատվում է հասարակական վարկանիշային տվյալների, ֆինանսական հաշվետվությունների և ներքին հետազոտությունների արդյունքում ձեռքբերված տվյալների հիման վրա:

Վերաապահովագրողներից վերականգնվող գումարները գնահատվում են ըստ չկարգավորված պահանջների պահուստի և համապատասխանում են վերաապահովագրության պայմանագրերին: Չնայած նրան, որ Ընկերությունն ունի վերաապահովագրության պայմանագրեր, այն չի ազատվում ապահովագրիչների նկատմամբ ուղղակի պարտավորություններից և հետևաբար փոխանցված ապահովագրության հետ կապված գոյություն ունի նաև պարտքային ռիսկ, կապված վերաապահովագրողի կողմից վերաապահովագրության պայմանագրերով ստանձնած պարտականությունների չկատարման հետ: Ընկերության կողմից վերաապահովագրության ձեռքբերումը այնպես է բազմազանեցված, որպեսզի Ընկերությունը կախված չլինի մեկ վերաապահովագրողից, իսկ Ընկերության գործառնությունները կախված չլինեն վերաապահովագրության մեկ պայմանագրից: Առավելագույն կորուստը, վերաապահովագրությունից հետո, որ Ընկերությունն ընդունում է յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով, ընդհանուր կապիտալի 10%-ն է կազմում, համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կանոնակարգերի:

Հիմնական ենթադրություններ

Ընկերության պարտավորությունների գնահատման հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունը այն է, թե արդյո՞ք Ընկերության ապագա պահանջների զարգացումը նման կլինի անցյալ պահանջների զարգացումների փորձին: Դրանք ներառում են ենթադրություններ, կապված պահանջների գծով միջին ծախսի, պահանջների կարգավորման ծախսերի, սպասվող վնասաբերության ցուցանիշների և յուրաքանչյուր տարում դժբախտ պատահարների գծով պահանջների քանակի հետ: Օգտագործվում են լրացուցիչ որակական դատողություններ՝ գնահատելու համար, թե որ տենդենցները կիրառելի չեն ապագայի համար, օրինակ՝ հատուկենտ դեպքեր, փոփոխություններ շուկայական պայմաններում, ինչպես օրինակ՝ հանրության վերաբերմունքի փոփոխությունը պահանջների ներկայացման հանդեպ, տնտեսական իրավիճակի փոփոխությունը, ինչպես նաև ներքին գործոններ, ինչպիսիք են պորտֆելի կառուցվածքը, պոլիսների պայմանները, պահանջների կարգավորման ընթացակարգերը: Հետագա դատողությունները օգտագործվում են որոշելու համար, թե որքանով կարող են արտաքին գործոնները, ինչպիսիք են դատական վճիռները, օրենսդրական դաշտը, ազդել գնահատումների վրա: Ենթադրությունների վստահելիության վրա ազդող այլ կարևոր հանգամանքները ներառում են տոկոսադրույքները, վճարման ժամկետների երկարաձգումները և փոփոխությունները արտարժույթի փոխարժեքներում:

Այնուամենայնիվ, կապված ՀՀ-ում համեմատաբար նոր ապահովագրական շուկայի հետ, դժվար է կանխատեսել որևէ պահանջի հավանական արդյունքը և ներկայացված պահանջների վերջնական արժեքը: Վնասի վերջնական արժեքի վրա ազդող գործոններից շատերի ազդեցությունը դժվար է որոշել: Այդ պատճառով, Ընկերության ղեկավարությունը պարբերաբար վերանայում է վիճակագրական տվյալները, շուկայական փոփոխությունները և այլ գործոններ, պահուստների ավելի զգուշավոր գնահատման համար:

Զգայունության վերլուծություն

Ապահովագրական պահանջների պահուստները զգայուն են վերոնշյալ հիմնական ենթադրությունների նկատմամբ: Որոշ ենթադրությունների համար հնարավոր չի եղել որոշել քանակական զգայունությունը, ինչպիսիք են օրենսդրական փոփոխությունները կամ գնահատման գործընթացում անորոշությունները: Ստորև ներկայացված վերլուծությունը իրականացված է հիմնական ենթադրություններում հնարավոր փոփոխությունների համար, այլ ենթադրությունները անփոփոխ լինելու պայմաններում, և ցույց է տալիս ազդեցությունը մինչև հարկումը շահույթի վրա: Ենթադրությունների փոխկապակցվածությունը զգալի ազդեցություն ունի պահանջների գծով պարտավորությունների վերջնական արժեքը որոշելու վրա, բայց ենթադրությունների փոփոխությունների ազդեցությունը ցույց տալու համար, ենթադրությունները փոփոխվում են անհատական հիմքով: Պետք է նշել, որ այս ենթադրությունների փոփոխությունները գծային չեն:

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փոփոխություն ենթադրություններում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	
		Համախառն վերաապահովագրությունից	Զուտ վերաապահովագրությունից
Պահանջի միջին արժեք	+10	10,260	1,026
	-10	(10,260)	(1,026)
Սպասվող վնասաբերության ցուցանիշ	10	227,281	22,728

2023

Հազար ՀՀ դրամ

Փոփոխություն ենթադրություն- ներում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	
	Համախառն վերաապահո- վագրությունից	Զուտ վերաապահո- վագրությունից
-10	(227,281)	(22,728)

2022

Հազար ՀՀ դրամ

Փոփոխություն ենթադրություն- ներում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	
	Համախառն վերաապահո- վագրությունից	Զուտ վերաապահո- վագրությունից
+10	10,950	1,095
-10	(10,950)	(1,095)
10	(241,488)	(24,149)
-10	241,488	24,149

Պահանջի միջին արժեք

Սպասվող վնասաբերության ցուցանիշ

24.2 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի: Հիմնական ռիսկերը, որտեղ Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, հետևյալն են՝

- Պարտքային արժեթղթեր և բանկային հաշիվներ,
- Ավանդներ բանկերում,
- Ապահովագրության գծով պարտավորություններում վերաապահովագրողի մաս,
- Վերաապահովագրողների նկատմամբ պահանջներ արդեն վճարված պահանջների գծով,
- Ապահովադիրների նկատմամբ պահանջներ:

24.2.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը

Ընկերության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցներ:

24.2.2 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Վարկանիշներ

Ստորև ներկայացված աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն Հնկերության պարտքային ռիսկի չափի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ դասակարգելով ակտիվները համաձայն գործընկեր կողմի վարկանիշների՝ ըստ միջազգային վարկանշային գործակալությունների:

Հազար ՀՀ դրամ	Ներդրումային կատեգորիա	Ոչ ներդրումային կատեգորիա	Զվարկանշված	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ	-	9,489	13,448	22,937
Ավանդներ բանկերում	-	299,098	161,799	460,897
Ներդրումային արժեթղթեր	-	1,604,228	508,409	2,112,637
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	36,812	-	-	-
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	53,763	-	-	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,575	1,912,815	683,656	2,596,471
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,240,842	1,890,650	646,641	4,778,133

24.2.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զապողական քաղաքականություն

Հնկերությունն ունի պարտքային ռիսկի քաղաքականություն, որը գնահատում և սահմանում է, թե որն է համարվում Հնկերության համար պարտքային ռիսկ: Քաղաքականությունը կանոնավոր կերպով վերանայվում է ռիսկային միջավայրի փոփոխությունների հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով:

Վերապահովագրությունն օգտագործվում է ապահովագրության ռիսկը կառավարելու նպատակով: Այնուամենայնիվ, սա չի ազատում Հնկերությանը իր հիմնական ապահովագրային պարտավորությունից: Եթե վերապահովագրողը որևէ պատճառով չի կատարում պահանջի վճարում, ապա Հնկերությունը պարտավորվում է վճարել ապահովադիրին: Վերապահովագրությունը կատարվում է այն գործընկեր կողմերի հետ, որոնք ունեն դրական վարկային գնահատական, իսկ ռիսկի սահմանաչափից հնարավոր է խուսափել, հետևելով գործընկեր կողմերի սահմանափակումներին վերաբերող քաղաքականության ուղեցույցին, որը սահմանվում է ամեն տարի Խորհրդի կողմից և ենթակա է կանոնավոր վերանայման: Վերապահովագրողների վարկունակությունը հաշվի է առնվում տարեկան կտրվածքով վերանայելով ֆինանսական կայունությունը՝ պայմանագիրը վերջնական տեսքի բերելուց առաջ:

24.2.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, գործընկեր կողմերի հետ դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Ընկերությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված ակտիվներ

Ժամկետանց են համարվում այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ:

31.12.23թ. դրությամբ Ընկերությունը չունի ժամկետանց, բայց չարժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ (2022թ. նույնպես):

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Որպեսզի ակտիվները դասակարգվեն որպես ժամկետանց կամ արժեզրկված, պայմանագրով սահմանված վճարումները պետք է կատարվեն 90 օրվա ընթացքում: Ժամկետանց կամ արժեզրկված ակտիվների համար գրավային ապահովածություն չի նախատեսվում:

31.12.23թ. դրությամբ Ընկերությունը չունի արժեզրկված դեբիտորական պարտքեր (2022թ. նույնպես):

24.3 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը ներառում է տոկոսադրույթի ռիսկը և արտարժույթի ռիսկը:

24.3.1 Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Ընկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Ընկերության ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը զգայուն չէ տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ:

Զուտ եկամտի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով հաստատուն տոկոսադրույքով առևտրային ակտիվները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները: Զուտ եկամտի զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023	
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն
Արտարժույթ		
ՀՀ դրամ	+1	(19,629)
ՀՀ դրամ	-1	19,629

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022	
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն
Արտարժույթ		
ՀՀ դրամ	+1	(6,830)
ՀՀ դրամ	-1	7,363

24.3.2 Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Անկախությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և այլ համապարփակ եկամտի վրա: Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքն արտացոլում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2023		2022	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Արտարժույթ				
ԱՄՆ դոլար	+10	(9,329)	+10	(9,329)
ԱՄՆ դոլար	-10	9,329	-10	9,329

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ				2023
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ	20,901	1,999	37	22,937
Ավանդներ բանկերում	460,897	-	-	460,897
Ներդրումային արժեթղթեր	1,965,297	147,340	-	2,112,637
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	-	36,812	-	36,812
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով ակտիվներ	53,763	-	-	53,763
Ընդամենը ակտիվներ	2,500,858	186,151	37	2,687,046
<i>Պարտավորություններ</i>				
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	95,259	-	-	95,259
Վերապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	21,246	431	-	21,677
Ընդամենը պարտավորություններ	116,505	431	-	116,936
Զուտ դիրք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,384,353	185,720	37	2,570,110
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	2,440,769	2,337,556	92	4,778,417
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	60,806	2,379,558	-	2,440,364
Զուտ դիրք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,379,963	(42,002)	92	2,338,053

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրո: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

24.4 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում Հնկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողության հետ: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Հնկերությունը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Մա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով: Հնկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Հնկերության հետ մասնավորապես:

Հնկերության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Հնկերությունը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Հնկերությունը օգտվել է ՖՀՄՍ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր»-ի 39 հոդվածի դ կետի i. մասից՝ ՖՀՄՍ 7-ի 39-րդ պարագրաֆի «ա» կետով պահանջվող մարման վերլուծության փոխարեն բացահայտելով տեղեկատվություն ճանաչված ապահովագրական պարտավորություններից առաջացող զուտ դրամական արտահոսքերի գնահատված ժամկետների վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	Գնահատված չգեղջված զուտ դրամական հոսքեր		
		Մինչև 1 տարի	1 տարուց ավելի	Ընդամենը
2023թ. դեկտեմբերի 31				
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	95,259	95,259	-	95,259
Ընդամենը	95,259	95,259	-	95,259
2022թ. դեկտեմբերի 31				
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	2,504,502	2,504,502	-	2,504,502
Ընդամենը	2,504,502	2,504,502	-	2,504,502

24.5 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկո ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ ապահովագրական, պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Ընկերության ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Ընկերության ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Հաշվետվությունները ներկայացվում են Խորհրդին:

25. Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Ընկերության կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և վճարունակության պահանջվող մեծության ու ռիսկով կշռված ակտիվների մեծության հանրագումարի միջև սահմանային հարաբերակցությունը սահմանվում է 100%:

Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալը, ռիսկով կշռված ակտիվները, վճարունակության պահանջվող մեծությունը և կապիտալի համարժեքության դրույքաչափի հաշվարկը համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2023 (աուդիտ չարված)	2022 (աուդիտ չարված)
Հիմնական կապիտալ	2,462,755	2,199,629
Լրացուցիչ կապիտալ	27,592	8,584
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	2,490,347	2,208,213
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	16,652	98,916
Վճարունակության պահանջվող մեծություն	298,798	451,978
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ (Ն1.2 նորմատիվ)	789%	401%

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ապահովագրական ընկերությունների համար սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 1,500,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով: